

Zodpovědný člověk JEŠTĚ ŽIJE

Možná už dlouho přemýšlíte, že byste chtěli nějak pomoci dětem z dětského domova, ale nevíte jak. Že si na pěstounskou péči netroufáte nebo nemáte peněz nazbyt? Nevadí, existuje mnoho jiných forem podpory.

text: Vanda Ročková

Pěstounství jako forma náhradního rodičovství je samo o sobě velmi náročné. Vyžaduje značnou trpělivost i obrovskou míru porozumění, nicméně dává dítěti nenahraditelné prostředí, v němž může navazovat důvěrné citové vztahy, čehož v rámci ústavní výchovy jednoduše nelze dosáhnout,“ říká psycholog Radek Ptáček z I. LF Univerzity Karlovy. Jenže ne každý má podmínky k poskytnutí nového domova dítěti, o které se jeho biologičtí rodiče nejsou schopni nebo ochotni postarat. Mnoho jich pak prožije celý svůj život v dětském domově. I když jsou tam po materiální stránce většinou dobře zajištěny, chybějí jim tolik potřebné citové vazby, individuální zájem a zkušenost z normálně fungující rodiny.

JINÁ FORMA PÉČE

Jedním z možných řešení, jak zajistit dítěti, které nemá žádný, nebo jen omezený kontakt s vlastní rodinou, alespoň částečně individuální péči a zájem někoho mimo dětský domov, je tzv. hostitelská péče (HP). O co se jedná? I když zákon tento termín neužívá, běžně se jím označuje pobyt dítěte z ústavu u jiných osob než rodičů. Spočívá v návštěvách, později víkendových a případně i prázdninových pobytech v hostitelské rodině. HP je vhodná pro děti od 10 let, u kterých se předpokládá, že budou v ústavní výchově až do dospělosti. „O hostitelské péči se mezi lidmi téměř neví, a přitom je to pro mnoho starších dětí z dětských domovů jediná

možnost, jak nahlédnout do fungování a vztahů v běžné rodině,“ říká Michaela Chovancová, předsedkyně správní rady a zakladatelka neziskové organizace DEJME DĚTEM ŠANCI o. s. Rodina si může brát dítě třeba jen jednou za dva měsíce na pár dní nebo pravidelně každý týden na víkend. Dítě tak má šanci najít trvalé citové zázemí, které někdy může přerůst až v pěstounskou péči.

NEHODÍ SE PRO VŠECHNY

Hostitelská péče se nedoporučuje u malých dětí do 10 let, které se často velmi rychle citově vážou na „náhradní“ rodinu a nedokážou pochopit nutnost návratu do dětského domova. Ve všech případech se také jedná o dobrovolnou akci, dítě se samo rozhodne, jestli chce na víkendy za svou „tetou a strýčkem“ jezdit. Některé děti o návštěvy nemají zájem, je to přirozené a jejich rozhodnutí se musí respektovat a nelze je do něčeho nutit.

JAKÉ JSOU NEJVĚTŠÍ PŘEDNOSTI HP?

Během návštěv dítě pozná fungování běžných rodin, má možnost pozorovat, jak se chovají rodiče ke svým ratolestem i partneři k sobě navzájem. Dostane se do různých situací, které v dětském domově nemůže zažít, užije si chválu, jedinečnost, ocenění i úspěch. To vše je velmi důležité pro jeho budoucí život. Možná to bude znít až neuvěřitelně, ale pro děti zvyklé na kolektivní stravování je zážitek třeba i to, že se mohou v restauraci samy rozhodnout, které jídlo si objednájí. Pravidelný kontakt s někým mimo dětský domov představuje také prevenci „selhání“ po odchodu z něj. Hostitelská rodina pro ně nezřídka představuje určitou kotvu, která je podrží při vstupu do samostatného života. Na tomto místě je však nutné podotknout, že ani v případě hostitelské péče by se nemělo jednat o unáhlené rozhodnutí zájemce. Pokud tedy o HP uvažujete, vždy nejprve vše promyslete (musí souhlasit všichni členové rodiny) a zvažte i možná rizika. Často se třeba stane, že dítě si s rodinou nesedne a o další setkání nemá zájem. To je realita, se kterou musíte předem počítat. Zájemcům se proto doporučuje nejprve proškolení v dané oblasti. A kde hledat dítě do HP? Například na webových stránkách občanského sdružení Dejme dětem šanci.

(BEZ)PROBLÉMOVÝ VSTUP DO ŽIVOTA

Ročně opouští brány dětských domovů kolem 160 dětí, podle odhadů více než třetina z nich končí zpět ve svých biologických rodinách, ze kterých byly státem odebrány. Není to jen jejich rozhodnutí, ale často nemají kam jít, nevědí, kde hledat práci, neznají reálnou cenu peněz a neumějí si poradit s běžnými organizačními věcmi... A když jim nikdo nepodá pomocnou ruku, často skončí na ulici (až 25% bezdomovců má zkušenost s pobytem v dětském domově) nebo v nápravném zařízení. Ve většině případů se však trestné činnosti dopouštějí, až když selžou jiné možnosti seberealizace. Jak ze začarovaného kruhu ven? „Jednou z možností je spořit dítěti, které nemá to štěstí vyrůstat ve fungující rodině, aby mělo alespoň nějaký kapitál při vstupu do života,“ odpovídá Michaela Chovancová a dodává: „Projektem ‚Podporuj mě...‘ aneb adopce ‚na blízko‘ nabízí naše organizace lidem možnost finančně podpořit konkrétní dítě vyrůstající v dětském domově. Cílem je naspořit mu částku, která mu pomůže překlenout toto nejtěžší období v životě mladého člověka.“ Na účelné využití naspořených peněz dohlížejí členové organizace, kteří jsou v úzkém kontaktu se všemi dětmi zařazenými v projektu. Toto opatření eliminuje impulzivní utrácení peněz za hlouposti nebo jejich použití k nesprávným účelům. Naspořená částka může být použita například k zajištění ubytování, bytového vybavení, k financování dalšího studia atd. „Jsem přesvědčena, že tato práce má smysl a že je povinností nás

všech pomoci dětem, které neměly v začátku svého života tolik štěstí jako většina z nás, aby mohly vyrůstat ve funkční a milující rodině. Každý, kdo na sebe přijme část zodpovědnosti za tyto děti, si právem zaslouží uznání společnosti. Proto jsme se rozhodli každému člověku, který se zaváže k dlouhodobé finanční podpoře dítěte, udělit certifikát ‚Zodpovědný člověk‘, který mu právem náleží,“ vysvětluje Michaela Chovancová. Certifikáty jsou evidovány pod pořadovým číslem a budou zpětně uděleny i lidem, kteří již nějaké dítě podporují. A co vy? Stanete se také zodpovědným člověkem? ■

JAK MŮŽETE POMOCI?

Nezisková organizace DEJME DĚTEM ŠANCI o. s. nabízí komplexní pomoc dětem z dětských domovů. V současné době má navázanu spolupráci s 16 dětskými domovy v 8 krajích České republiky, ve svých projektech má zařazeno celkem 148 dětí. Více informací a seznam dětí, kterým můžete pomoci, najdete na www.dejmedetemsanci.cz

PROJEKTY:

„Podporuj mě...“ aneb adopce „na blízko“
Jedná se o spoření pro dítě, které mu zajistí finanční podporu po opuštění dětského domova. Projekt je určen pro děti, které mají minimální nebo žádný kontakt s biologickou rodinou a je u nich malá šance na zařazení do náhradní rodiny.

„Najdi si mě...“

Pomoc spočívá v kontaktu s dítětem (dopisy, návštěvy v dětském domově, hostitelská péče). Projekt je určen pro všechny děti, které mají zájem o kontakt s někým „zvenci“. Vhodný doplněk finanční podpory dítěte nebo samostatná forma pomoci.

„Přál(a) bych si...“

Jedná se o jednorázovou podporu dítěte, kdy mu splníte opodstatněné přání spojené jakkoli se studiem nebo přípravou na budoucí povolání, s trávením volného času (sportovní potřeby, hudební nástroje, pro menší děti hry podněcující fantazii a podobně). Zahřnuty jsou i zdravotní pomůcky nehranzené zdravotními pojistovnami (brýle, kontaktní čočky, rovnátka, rehabilitace a podobně). Příspěvky na přání jsou možné již od 100 Kč.

„Pomoz mi do života...“

Pomoc dítěti při odchodu z dětského domova. Může se jednat o jednorázovou podporu (startovací balíček v podobě základního vybavení domácnosti) nebo dlouhodobou pomoc (ve spolupráci s dítětem cílené vyhledání pracovního uplatnění a/nebo ubytování).

PŘÍBĚH PANÍ MARTY: „HOSTITELSKÁ PÉČE MI ZMĚNILA ŽIVOT“

Životem jsem neprocházela zrovna snadno. Neměla jsem hezké dětství a ani manželství se mi nevyvedlo podle mých představ. Na partnerský vztah jsem rezignovala a jedinou radostí pro mne zůstávala moje dcera, která byla pro mne vším, co mě drželo nad vodou a pro co jsem žila. Jenže jak to tak bývá, dcera vyrostla, opustila rodné hnízdo a založila vlastní rodinu. Samozřejmě jsem z toho měla radost, ale stále jsem měla pocit, že je ve mně ještě spousta lásky, o kterou bych se chtěla podělit. Chtěla jsem pomoci někomu, kdo potřebuje mou ochranu a radu. Mám svoji dceru a teď už i vnučku neuvěřitelně ráda, stále jsou pro mne vším, ale ještě by se mi do „houfečku“ někdo vešel, říkala jsem si. A jednoho dne přišel zlom. Příliš jsem tehdy nepřemýšlela, když jsem brouzdala po internetu, vlastní jsem nic nehledala a ani nevím, jak jsem se na stránky Dejme dětem šanci dostala. To, co jsem četla, mě zaujalo a rozhodla jsem se, že to zkusím. Už od prvního setkání se členy organizace jsem byla nadšená. Bylo to prostředí, kde všichni chtěli udělat něco pro druhé, a ne jen pro sebe. Nějaký čas jsem čekala, ale nakonec se mi podařilo setkat se se dvěma chlapci z dětského domova. Nevěděla jsem, jak se tvářit... Kluky jsem si vždycky přála, ale netušila jsem, jak se k nim chovat a jak je zaujmout. Ale ono to dopadlo samo... Moje dcera je stále nejdůležitějším člověkem v mém životě, a požádala jsem ji proto o názor a „svolení“. Nakonec řekla, že by se s nimi chtěla také setkat. To, co podnikám já, se dotýká všech, co mám ráda, a pokud někdo přibude, tak přibude ke všem, nejen ke mně. Ani jsem netušila, co jsem našla... Chtěla jsem udělat něco s prázdnem vedle mě, ale vyřešila jsem toho mnohem víc. Moje dcera ožila a je nadšená, vnučka se ptá, kde jsou kluci, a já mám chuť psát jim esemesky každý den. Tohle je ten „houfeček“, o kterém jsem vždy snila. Šťastná rodina, kde si všichni pomáhají a stojí za sebou...